

v Královci, odtud přešel do Roztok, prošel však i universitou v Tubinkách a v Bonnu, až konečně od r. 1875 trvale se usídlil v Lipsku. Jeho práce jednak zajímají se o historii procesu (*Der Arrestprozess in seiner geschichtlichen Entwicklung*, 1868) a v tomto oboru zpracoval F. L. v. Kellera *Der römische Civilprozess* (6. vyd. 1883), jednak platný soudní řád (*Vorträge über die Rechtscivilprozessordnung 1896, Handbuch des deut. Civilprozessrechts 1885 ns., Die Civilprozessordnung und die Praxis 1886 a j.*). Redigoval *Rheinische Zeitschrift für Zivil- und Processrecht*. V právnickém světě jsou také proslulé dvě pocty (*Festschrift 1913, 1923*), které Wachovi byly podány jeho žáky. Vedle známého Kleina, zemřevšího týž den ve Vídni je úmrtí Wachovo nejvýznamnější ztrátou na poli vědy právní. vr.

Dr. Josef Frič. 19. května 1926 bude tomu padesát let co zemřel Dr. Josef Frič, který uvedl na právní fakultu české přednášky a co jest ještě důležitější — přednášky o českém státním právu. V tom tkví jeho veliký význam.

Josef Frič narodil se dne 2. března 1804 ve Slaném, kde jeho otec byl krejčím. Dokončiv středoškolská studia vstoupil Josef Frič na pražskou přípravnou filosofickou fakultu, kde pod vedením Bolzanovým se vzdělával. Roku 1821 vstoupil na fakultu právní, kde byl roku 1827 povýšen na doktora práv. Touhou jeho již během právnických studií projevenou, bylo státi se zemským advokátem. Proto ještě v době svých studií vstoupil do kanceláře Dr. Jana Nejedlého, kterého častokrát zastupoval na jeho přednáškách o české řeči pro Němce, kterou četl na universitě. Tím získal si Frič, aspoň částečně, znalosti potřebné řečníkovi. Později pracoval Frič ve známé kanceláři advokáta Dr. Kaňky a tu již měl pověst obratného právníka. Není tedy divu, že již v r. 1837 stal se zemským advokátem a zároveň byl jmenován justiciářem pro panství jinonické. Při soudním řízení tohoto panství užíval Frič češtiny jako úředního jazyka. V létech čtyřicátých význam Fričův pro naše národní hnutí tak stoupl, že jeho dům stal se skutečným střediskem českého života pražského i venkovského, ba dokonce Frič navázal styky s národním hnutím slovenským. Do téže doby spadají Fričovy překlady právní, jmenovitě soudního a konkursního řádu a jiné. O dokonalosti díla svědčí, že Frič, pracovav s Dr. A. Štrobachem a K. J. Erbenem, opatřil svůj překlad dokonalým slovníkem česko-německým právnických termínů. Obojí, překlady i slovník, vydal svým nákladem. Dal takto aspoň nejzákladnější rysy české moderní právní terminologii. Překlady tyto vyšly v roce 1848.

Když v březnu 1848 bylo dovoleno doktorům práv vyučovati na universitě, byl to Frič, jenž první ujal se dne 5. června 1848 slova na právní fakultě. On též, po přestávce v době bouří svatodušních, znovu zahájil a vytrval i v době Bachova absolutismu. Jediný česky přednášel až do roku 1861, kdy začal své přednášky Dr. A. Randa. Když pak Dr. Fričovi byl dne 25. října 1861 udělen titul mimořádného profesora, s ponecháním advokátní praxe, nic již nestálo v cestě, aby byl zvolen za děkana sboru doktorů práv. Dověšiv 70 let, vzdal se profesury.

Ve svém praktickém zaměstnání vynikl nejen jako dovedný advokát, ale jako vzorný organisátor. On vypracoval návrh na revisi obecního řádu, pokusil se napsati návrh ústavy atd. Nejvíce však se zapsal do dějin našeho obrození úspěšným obhájením Karla Havlíčka před kutnohorskou porotou a pak obhajováním obce pražské proti »sedmašedesátníkům.«. Ovšem Frič vynikl nejen v oboru soudního řízení, ale hlavně v přednáškách o českém státním právu, které četl hlavně od svého jmenování mimořádným profesorem. V tomto oboru

nalezl též důstojného nástupce v osobě Dr. Jaromíra Čelakovského.

O oblíbenosti Fričově u posluchačů svědčí, že brzy po zahájení přednášek podali petici, aby předmět Fričov byl prohlášen za řádný. Žádosti bylo vyhověno jen potud, že frekventační a zkušební vysvědčení Fričova (podle studijního řádu z roku 1811 vydaná) mají »stejnou právní platnost a moc průvodní« jako vysvědčení řádného profesora.

—jr.—

Ruské knihy. Také ta okolnost, že konečně objevily se na knižním trhu ruské vědecké knihy, jest příznakem změny názorové, která se v Rusku v poslední době uplatňuje. Dříve byla to jen literatura politicko-agitační, která k nám docházela z Ruska, nyní konečně zase první vědecké knihy. Tyto knihy umožňují nám aspoň trochu porozumět vývoji Ruska posledních let, které bylo pro ostatní svět terra ignota. Co jsme z Ruska viděli, byl prach zvířený revolucí, který nám zahaloval skutečnosti. Slyšeli jsme, že hrouť se tam staré tradice a systémy a na místo nich nastupují ideje, které uskutečněním přivedeny byly často ad absurdum, ale všechny ty zprávy byly tendenční, které, ať s té či oné strany, skutečnost spíše zkreslovaly než objasňovaly.

Rusko prodělalo ohromný experiment v hospodářské i právní struktuře. Žasneme, že se po té soustavné destrukci, kterou provedl válečný komunismus, podařilo rekonstruovat opět strukturu Ruska aspoň tak, jak je dnes. Ovšem, že je to rekonstrukce prozatím povrchní a bude ještě nutno vyčkat, zda zapustí kořeny. Že se to podařilo, možno vysvětlit si výjimečnými okolnostmi, diktaturou, která neznala vážného odporu, pro které byl hospodářský život země tvárnou hmotou, která hnětla podle své vůle a vlastního uvážení.

A ideový výsledek? R. S. F. S. R. odvrátil se na poli hospodářské politiky úplně od komunismu a vrátil se nekompromisně ke kapitalistickým metodám. To, co v praxi zbylo z komunistické ideologie, jsou trosky. Zdá se, že RSFSR. se vyznačuje nyní všemi vlastnostmi kapitalistického státu: hospodářským kapitalismem, imperialismem, vnitřním absolutismem a konečně ne na posledním místě i tím, že své destruktivní ideje vyhrazuje cizině, že jich používá jako zbraně. Ani to není nic nového.

djl

Ústředí poraden pro volbu povolání konalo dne 30. března 1926 valnou hromadu v Praze, jíž zakončilo své pětiletí své činnosti. V tištěné výroční zprávě podává přehled o činnosti poraden v roce 1925 a zmiňuje se o výcviku poradců, o činnosti vydavatelské ve svém oboru a o styku svém s cizinou. Pražská poradna rozdělena jest na oddělení živnostenské a studentské; v oddělení živnostenském bylo za rok 1925 zpracováno 1784 případů, v oddělení studentském 804 případy. Poradna vyvíjí v poslední době zvláště intenzivní činnost kontrolní za účelem tím, aby mohla sledovati, jak dalece se prognosy její uskutečnily a v kolika případech bylo jejich rad poslechnuto. Dosavadní výsledky jsou velmi pěkné. Tam, kde není jistoty o zdraví dětí, jsou prováděny lékařské prohlídky, aby byla zjištěna fyzická způsobilost k určitým druhům zaměstnání.

Dr. Jindřich.

Ústavní vývoj Švýcarska a současné poměry. Posluchači pražské práv. fakulty měli ve středu 14. dubna příležitost vyslechnouti S. Č. P. »Všehrdem« pořádanou přednášku dra B o v a y e, rodilého Švýcara, o státním zřízení jeho vlasti. Švýcarsko je jeden z mála států, který se nemusí opírat ani o určitý národ, ani se nevytvořil kolem určité dynastie. Stát švýcarský se v pravém slova smyslu utvořil z vůle lidu. 1. srpna 1291 vzniká mezi 3 lesními kantony Schwyz, Uri a Unterwalden smlouva věčného spojenectví. Na začátku novověku jest již 13 kantonů. Mají převahu zemědělskou, konservativní a nepřejí dalšímu rozšiřování spolku. Nově připojené kraje mají práva menší a nazývají se spojenecké země. Od 15. stol. přechází vedení švýcarského spolku